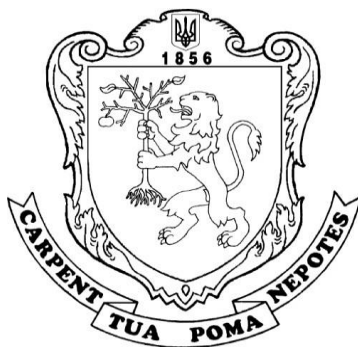

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма – «Право»

Кількість кредитів – 5 – 150 год., із них: аудиторних – 80 год.;
самостійної роботи студента – 70 год.

Форма навчання – денна, заочна (скорочена програма)

Рік підготовки – 2, семестр – 4

Компонент освітньої програми – вибіркова, професійна.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Стрімке зростання вартості результатів інтелектуальної діяльності людини робить інтелектуальну власність найціннішим капіталом, а прибутки від раціонального використання її об'єктів можуть поповнювати державний бюджет на третину. В абсолютно переважній більшості випадків підґрунтям появи та існування об'єктів права інтелектуальної власності є наука. На сьогодні значення цієї специфічної сфери діяльності людини важко переоцінити. Проте, сільське господарство і пов'язані з ним галузі є сьогодні несприйнятливими для новацій, оскільки їх здебільшого просто нікому використати відповідним чином. Система дорадництва і підвищення кваліфікації в цьому плані вирішити проблему можуть лише частково. Це є одним із чинників, що формують доцільність впровадження курсу «Право інтелектуальної власності» в програму навчальної підготовки фахівців для роботи у сферах АПК. Особливо важливим є вивчення цього курсу для майбутніх фахівців правового профілю, оскільки їх діяльність на сьогодні тісно пов'язана із створенням, використанням та охороною об'єктів права інтелектуальної власності і потребує наявності у цих фахівців підготовки саме такого напрямку.

Навчальна дисципліна «Право інтелектуальної власності» є вибірковою навчальною дисципліною, що належить до циклу вибірових дисциплін, які формують професійні компетентності за освітньою програмою «Право» спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право», яка викладається в 4 семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Фома підсумкового контролю – залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – формування у студентів знань у сфері створення, набуття правової охорони, комерціалізації та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також вміння свідомо застосовувати правові засади щодо використання об'єктів інтелектуальної власності для підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг і на цій основі - отримання додаткового прибутку, а також - попередження і уникнення порушень прав на об'єкти інтелектуальної власності інших фізичних і юридичних осіб та захисту прав на власні об'єкти інтелектуальної власності.

Завдання - 1) вивчення суті і правового поля функціонування інтелектуальної власності, основ набуття її об'єктами правової охорони; 2) навчання принципам управління інтелектуальною власністю, основам мотивації до створення об'єктів інтелектуальної власності, шляхам та способам їх комерціалізації; 3) вивчення суті промислової власності та авторського права і суміжних прав, права інтелектуальної власності на нетрадиційні її об'єкти, економічного змісту правової охорони інтелектуальної власності на її об'єкти та її економічного ефекту; 4) навчання механізму захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності у випадку їх порушення.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, дискусії та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, дискусії дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі інтерактивного комунікування особливостей сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних завдань у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділових ігор, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, підготованих як індивідуальні завдання за темою, що виноситься на самостійне вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкowanими чи надісланими їм в електронній формі інформативним матеріалом та завданнями, або з інформацією в мережі Інтернет.

Процес вивчення здобувачами вищої освіти супроводжується здійсненням наукових досліджень і написанням та опублікуванням за їх результатами наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в його кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу і одержання оперативної інформації щодо рівня засвоєння одержаної в ході лекції інформації.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу платформ ZOOM.US., Google Classroom. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Google Classroom, інші доступні засоби комунікації. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на занятті з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації у викладача. Під час роботи над виконанням завдань не допускається порушення засад академічної доброчесності.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває такі компетентності:

Загальні (ЗК відповідно до освітньої програми спеціальності «Право»):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) (СК відповідно до освітньої програми спеціальності «Право»):

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумковий (семестровий) контроль з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» проводиться у формі заліку на основі накопичення балів за результати поточного та підсумкового контролю по змістовним модулям в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, шляхом оцінювання контрольних робіт (тестів), рефератів, індивідуальних завдань, ведення конспектів лекцій.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою з переведенням у систему оцінок за національною шкалою, а також забезпечення ранжування досягнень за шкалою ЄКТС.

Критерії оцінювання знань студентів визначені у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП**.

За рішенням засідання кафедри студент може бути додатково оцінений за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт, Всеукраїнських олімпіадах за спеціальністю, виконання досліджень тощо.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів академічної доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання вимог Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступне за посиланням: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тенденції розвитку науки, культури, техніки і виробництва. Процес розвитку науково-технічного прогресу і його особливості. Людська думка як основа науково-технічного прогресу. Нерівномірність науково-технічного прогресу. Поняття “плато досконалості”. Суть і значення інтелектуальної діяльності в науково-технічному прогресі. Їх схожість і відмінності.

Поняття творчості. Її значення в процесі науково-технічного прогресу. Творчість і розумова діяльність. Творчість та інтелектуальна діяльність – спільність і відмінності понять.

Значення інтелектуальної власності як цивільно-правового інституту і як сукупності суб'єктивних прав творця на результат його творчої діяльності. Теорії права інтелектуальної власності: пропріетарна теорія та теорія виключних прав. Трактують поняття “право інтелектуальної власності».

Поняття суб'єктивного права інтелектуальної власності. Відмінності між правом власності та правом інтелектуальної власності. Зміст суб'єктивного права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права, пов'язані з майновими правами. Особисті немайнові права, не пов'язані з майновими правами. Поняття та види майнового права. Право користування об'єктами права інтелектуальної власності..

Поняття категорії «принцип права». Особливості норми права інтелектуальної власності.

ТЕМА 2 . СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ОІВ)

Інтелектуальна власність як структурна складова системи суспільних відносин власності. Об'єкти права інтелектуальної власності як результати інтелектуальної діяльності. Особливості структури самої інтелектуальної власності як складової частини всієї системи відносин власності. Особливість відносин приналежності об'єктів інтелектуальної власності як результату інтелектуальної праці. Суспільна природа продукту інтелектуальної діяльності. Класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.

Підстави та умови визнання особи суб'єктом права інтелектуальної власності. Види суб'єктів права інтелектуальної власності. Суб'єкти права різних видів об'єктів інтелектуальної власності. Суб'єкти права промислової власності. Суб'єкти авторського права. Суб'єкти права інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти.

Етапи життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності – створення, набуття прав, використання (комерціалізація), захист, утилізація. Зміст та необхідність і значення кожного етапу.

ТЕМА 3. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національний орган інтелектуальної власності. Державна організація «Українське агентство з авторських і суміжних прав». Центр підтримки технологій та інновацій в Україні (Technology and Innovation Support Center TISC). Біржа промислової власності. Фабрика ідей. Функції інституцій – складових державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Прояви інтелектуальної власності у стародавніх Римі, Греції, Єгипті. Патентні грамоти. Перші патентні закони у США 1790 р. та у Франції у 1791 р. Роль Бомарше в розвитку авторського права. Роль виникнення книгодрукування на розвиток системи охорони інтелектуальної власності. Статут Анни. Статути гільдій. Перші закони про цивільно-правову охорону товарних знаків у Росії, Франції, Великобританії, США, Німеччині у 1830-1890 рр.

Промислова революція на зламі XIX-XX ст. Поширення патентної системи охорони промислової власності в країнах світу. Митний союз німецьких держав. Паризька Конвенція. Бернська конвенція 1886 р. про охорону літературних і художніх творів. Міжнародний союз з охорони літературних і художніх творів. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891 р.). Всесвітня конвенція про авторське право (Женева, 1952 р.). Конвенція про утворення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Стокгольм, 1967 р.).

Законодавство Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Російської держави, Австро-Угорщини на території України.

Основні напрями вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності. Конституція України - про інтелектуальну власність. Цивільний кодекс України - про інтелектуальну власність. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національна Стратегія інтелектуальної власності. Результати оцінки відповідності законодавства України та ЄС у сфері охорони інтелектуальної власності.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття правової охорони ОІВ. Обов'язковість і специфіка правової охорони ОІВ. Основні способи охорони ОІВ. Охоронні документи. Мета правової охорони ОІВ. Правова охорона і правовий захист. Основні принципи правової охорони ОІВ. Виникнення права інтелектуальної власності. Набуття права інтелектуальної власності.

Патент як техніко-юридичний документ. Патент на винахід. Патент на секретний винахід. Деклараційний патент на винахід і деклараційний патент на секретний винахід. Деклараційний патент на корисну модель і деклараційний патент на секретну корисну модель. Винахід як технологічне (технічне) вирішення. Умови патентоздатності винаходу (новизна, винахідницький рівень, промислова придатність). Умови патентоздатності корисної моделі – новизна і промислова придатність.

Промисловий зразок як результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання. Об'єкт промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка – новизна і промислова придатність. Критерії охороноздатності об'єктів промислової власності. Кваліфіковане зазначення походження товару як назву місця походження товару або географічне зазначення походження товару. Умови реєстрації та правової охорони назви місця походження товару. Умови реєстрації та правової охорони географічного зазначення походження товару.

Процедури оформлення заявок на видачу охоронних документів (патентів і свідоцтв). Зміст заявок та додаткових документів. Законодавчі проблеми в Україні.

Зростання ролі законодавчої бази у сфері знаків для товарів і послуг. Основний вид використання торговельної марки. Процедура формування та подачі заявки на реєстрацію знака. Одержання охоронного свідоцтва. Реєстрація торгового знака в іноземних державах.

Поняття бренду і брендінгу. Умови перетворення торгової марки на бренд. Проблеми брендінгу в Україні.

ТЕМА 5. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Поняття авторського права і суміжних прав. Основне завдання авторського права. П'єр Огюстен Бомарше (Карон) в історії розвитку авторського права. Особливості авторського права як форми ІВ. Об'єкти авторського права і суміжних прав. Державна реєстрація авторського права. Особливості охоронних документів та процедури їх одержання. Особливості процедури закріплення виникнення і здійснення суміжних прав. Виконання і фонограма та програми мовлення як об'єкти суміжних прав. Особливості виникнення права інтелектуальної власності на виконання. Публічне сповіщення і публічний показ. Повторне публічне сповіщення. Майнові права інтелектуальної власності на твір. Суть і можливі види використання твору як об'єкту ІВ. Піратство і плагіат. Контрафактна продукція. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав.

Види літературної діяльності і літературних творів. Наука, література і мистецтво. Поняття твору як об'єкту ІВ. Особливості літературної діяльності як виду інтелектуальної творчої діяльності. Особливості державної реєстрації результатів літературної діяльності та ліцензування останньої. Виникнення авторського права на твір.

Поняття мистецтва (мистецької діяльності) як виду інтелектуальної діяльності. Образотворче мистецтво. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Його види. Графіка. Гравюра. Скульптура. Комп'ютеризація мистецької діяльності. Твори образотворчого мистецтва як об'єкти авторського права. Право слідування. Копіювання. Твори декоративно-прикладного мистецтва (твори ужиткового мистецтва). Твори дизайну. Можливі підміни у визначенні об'єктів права інтелектуальної власності.

Творчий характер фотографічного процесу. Проблеми авторства у фотографії. Правовласник фотографічних творів. Особливості цифрової фотографії. Можливості захисту авторства. Технічні засоби захисту. Знак копірайта. Водяні знаки. Особливості авторства фотографії в Інтернеті. Види ліцензування використання фотографій.

Музичні твори як об'єкти авторського права. Особливості авторського права на музичні твори та його охорони. Авторський договір. Право автора як особисте право.

Комп'ютерні програми як об'єкт авторського права. Піратство у сфері комп'ютерних програм. Суть авторського права на комп'ютерні програми та бази даних.

Витрати на створення об'єкту авторського права. Доходи від використання об'єктів авторського права.

Колективне авторство як продуктивна форма створення ОІВ. Юридичний аспект колективного авторства. Особливості регулювання відносин між авторами колективного ОІВ в кожному конкретному випадку. Колективність творчості і колективне авторство ОІВ. Спільне володіння ОІВ як специфіка колективного авторства.

ТЕМА 6. НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НЕТРАДИЦІЙНІ ОІВ

Селекція як особливий вид інтелектуальної діяльності в рослинництві. Особливості сортів рослин як об'єктів інтелектуальної власності. Ринок прав інтелектуальної власності на сорти рослин. Суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин. Динаміка обсягів державної реєстрації сортів в Україні. Проблеми з нормативно-правовим, інституціональним та інформаційним забезпеченням у сфері комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин.

Поняття комерційної таємниці. Комерційна таємниця як один із найдавніших методів охорони інтелектуальної власності. Відмінна особливість комерційної таємниці в сукупності ОІВ. Конфіденційність інформації та способи забезпечення її дотримання.

Поняття топографії інтегральних мікросхем. Охоронні документи та порядок їх одержання.

Поняття раціоналізаторської пропозиції. Охороноздатність рацпропозиції. Термін дії

охоронного свідоцтва на рацпропозицію та визначення її економічної раціональності.

Можливість за певних умов охорони декількома інститутами права інтелектуальної власності одного і того ж результату творчої діяльності людини. Аномальність конкуренції матеріальних суб'єктивних прав на один і той же об'єкт ІВ. Аналіз випадків багатоваріантної охорони об'єктів інтелектуальної власності.

ТЕМА 7. ЗАХИСТ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Використання об'єкта права інтелектуальної власності іншою особою. Дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензії. Договори на використання, розпорядження ОІВ. Їх зміст і структура.

Загальний стан законодавства в галузі охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Судовий захист прав інтелектуальної власності.

Поняття порушення прав на інтелектуальну власність і класифікація порушувальних дій по відношенню до різних об'єктів інтелектуальної власності.

Юрисдикційна і неюрисдикційна форми захисту прав інтелектуальної власності. Їх суть, особливості, відносні переваги і недоліки. Патентні суди.

Кримінальна відповідальність за порушення права на інтелектуальну власність. Кримінально-правові санкції за незаконне зазіхання на комерційну таємницю. Захист прав на ОПІВ при перетинанні кордону. Докази у судовій процедурі вирішення спорів.

Проблеми із захистом інтелектуальної власності на web-сайтах. Можливості правової охорони та захисту прав ні ОІВ в електронній формі.

Сприяння захисту прав інтелектуальної власності в процесі зовнішньоекономічної діяльності. Митні способи захисту прав на інтелектуальну власність. Застосування дії Ex Officio.

ТЕМА 8. ДОГОВОРИ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання договорів щодо використання об'єктів інтелектуальної власності.

Поняття «ліцензія» та «ліцензійний договір». Види ліцензій (за обсягом прав). Умови укладення ліцензійного договору. Типові ліцензійні договори. Субліцензія та субліцензійний договір

Характерні ознаки договору. Підрядний або змішаний договір. Сфери застосування договору.

Консенсуальний договір. Сторони договору. Правова характеристика. Предмет договору. Виключні майнові права інтелектуальної власності. Істотні умови договору. Реєстрація факту передання прав на об'єкти інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Відплатний та безвідплатний договір.

Поняття «франчайзинг». Мета договору комерційної концесії. Правове регулювання договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії.

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНІ ТА ЗАКОРДОННІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Міжнародні договори про захист прав інтелектуальної власності. Глобальні договори системи охорони прав інтелектуальної власності: Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) – утворення, завдання, принципи діяльності. Необхідність ефективної охорони інтелектуальної власності для України на міжнародному рівні.

Інтелектуалізація сучасної світової економіки. Світовий досвід у реалізації науково-технічної політики та здійсненні охорони інтелектуальної власності.

Угоди TRIPS в процесі подальшого удосконалення національного законодавства України у сфері інтелектуальної власності.

Досвід США, Великобританії, Франції, Японії, Китаю та інших країн. Австралійський підхід. Інтелектуальна власність і рейтинг університетів світу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>.(дата звернення: 15.08.2020).
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004 (дата звернення: 18.08.2020).
3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004, № 40-41, 42. - ст. 492. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>.(дата звернення: 16.08.2020).
4. Господарський процесуальний кодекс України в редакції Закону України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/ed20170803> (дата звернення: 12.08.2020).
5. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року N 3792-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3792-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
6. Про видавничу справу: Закон України від 5 червня 1997 року. *ВВР України*. 1997. № 32. Ст. 206.
7. Про внесення змін до деяких законів щодо створення національного органу інтелектуальної власності: Закон України від 16.06.2020 № 703 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703-20#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
8. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року. *ВВР України*. 1994. № 16. Ст. 93.
9. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року. *ВВР України*. 1992. № 1. Ст. 1.
10. Про карантин рослин: Закон України від 30 червня 1993 року. *ВВР України*. 1993. № 34. Ст. 352.
11. Про насіння та садивний матеріал: Закон України від 26 грудня 2002 року. *ВВР України*. 2003. № 13. Ст. 92.
12. Про Національний орган інтелектуальної власності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2020 р. № 1276-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1267-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
13. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3322-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
14. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 року. *ВВР України*. 1995. № 9. Ст. 56.
15. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України редакція від від 14.10.2020, підстава - 703-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3687-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
16. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3689-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
17. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 14.10.2020, підстава - 703-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3688-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
18. Про охорону прав на сорти рослин: *Закон України* від 21.04.1993 № **3116-XII**. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3116-12#Text> (дата звернення: 20.12.2020).
19. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 року. *ВВР України*. 1998. № 8. Ст. 28
20. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року. *ВВР України*. 1994. № 2. Ст. 7.

21. Про рекламу: Закон України від 3 липня 1996 року. *ВВР України*. 1996. № 39. Ст. 181.

Основна література.

1. *Черевко Г.В.* Інтелектуальна власність. К. : Знання, 2021. 360 с.
2. *Базилевич В.Д.* Інтелектуальна власність: підруч.; 2-е видання. К.: Знання. 2020. 431 с.
3. *Мікульонок І.О.* Інтелектуальна власність: навч. посіб. К. : НТУУ «КПІ», 2022. 238 с.
4. Право інтелектуальної власності: акад. курс / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2021. 696 с.
5. *Світличний О.П.* Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. К. : НУБіП України, 2020. 355 с.
6. *Семків В.О., Шандра Р.С.* Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2022. 280 с.

Додаткова література.

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тимуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К.: Національна академія управління, 2020. с. 278
2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч.закл. / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 140 с.
3. *Андрощук Г.О.* Інтелектуальна власність в національних інноваційних системах: монографія. Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ: Інтерсервіс, 2021. 364 с.
4. *Андрощук Г.* Раціоналізаторська пропозиція як об'єкт промислової власності: проблеми регулювання. *Інтелектуальна власність*. 2022. № 4. С. 37-44.
5. *Бондаренко С.В.* Авторське право і суміжні права. К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2020. 260 с.
6. *Бутнік-Сіверський О.* Економіко-правові питання комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*. 2022. № 10. С.34-39.
7. *Верба І.І., Коваль В.О.* Основи інтелектуальної власності. К.: НТУУ «КПІ», 2022. 262 с.
8. *Дмитришин В.С.* Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні. К. : Інст. інтел. власн. і права, 2020. 248 с.
9. *Жаров В.О.* Захист прав інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб.; 2-е вид., переробл. і доп. К. : ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2022. 388 с.
10. *Жилінкова О.В.* Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2021. 280 с.
11. *Жданенко О.І.* Захист та облік суб'єктів прав інтелектуальної власності в Україні. *Економіка та держава*. 2021. №5. С.47-50.
12. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України: монографія; за заг. ред. Пашка П. В. Ірпінь–Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2020. 323с.
13. Збірник законодавчих актів України з питань інтелектуальної власності /Уклад.: В.О. Жаров і Н.В. Максимова, за ред. М.В. Паладія. К.: ТОВ «Альфа-ПІК». 2020. 434 с.
14. Інтелектуальна власність: навч.посіб. / Р.Ю. Кожушко, М.В. Колосніченко, І.П. Остапчук і ін. К.: КНУТД, 2020.108 с.
15. *Ієвіня О.В.* Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Право інтелектуальної власності» для студентів юридичного факультету та факультету правового забезпечення підприємницької діяльності та психології освітньо-кваліфікаційного рівня

«бакалавр» на II семестр 2021-2022 н.р.

16. *Каніца Ю.* Митні заходи на кордоні щодо контрафактної та піратської продукції в Європейському Союзі. *Інтелектуальна власність*. 2021. №12. С 45.

17. *Каніца Ю.* Підходи до порівняння права інтелектуальної власності ЄС та України у сфері інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*. 2020. №3. С.4-6.

18. *Кіракосян С.* Інвестиційний центр інтелектуальної власності: ринкова вартість винаходів. *Інтелектуальна власність*. 2022. №10. С. 68-71.

19. *Коваленко Т.* Товарний знак чи бренд. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. №2. С. 23-26.

20. *Коваль І.Ф.* Комерціалізація прав інтелектуальної власності : навчальний посібник. Донецький національний університет імені Василя Стуса, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 271 с.

Інформаційні ресурси

1. *Бібліотечно-інформаційні ресурси* - книжковий фонд читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1, Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

2. *Електронні інформаційні ресурси:*

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Режим доступу: <https://www.wipo.int/portal/en/>

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/>;

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.

Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: www.lawukraine.com.

Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності" (Укрпатент). Режим доступу <https://ukrpatent.org/uk>

IP Center of Ukraine - Розвиток відносин у сфері інтелектуальної власності <https://www.facebook.com/uanipo>

Патентні інформаційні фонди. Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/patents>

Біржа промислової власності. Режим доступу: <http://exchange.iii.ua/uk>